13. Jaar, Nr. 89. -- 's HERTOGENBOSCH. -- Zaturdag, 31 Julij, 1841

NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM, QUID VETAT
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS: Voor de Stad, f 12-. Franco per post, » 14-.

(Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN 10 Cts. de regel, behal 35 cents zegel

NEDERLAND.

HH. MM. de Koning en Koningin worden ieder oogenblik, in deze residentie terug verwacht.

Ook HH. KK. HH. de Prins en Prinses van Oranje zullen eerlang van de badplaats Ems in de hofstad terugkeeren.

— Z. M. heeft den majoor van Doorn benoemd tot Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

MIDDELBURG, 26 Julij. Naar men alhier in het zekere meent onderrigt te zijn, staat ook Zeelands hoofdstad in den loop der volgende maand, met de hooge tegenwoordigheid van onzen geëerbiedigden Koning vereerd te worden, en zullen alzoo de ingezetenen het genoegen smaken om, niet minder dan die van andere streken, en voorname plaatsen van het Vaderland, van hunne belangstelling in 's Konings troonsbeklimming op de ondubbelzinnigste wijze te doen blijken. — Naar wij vernemen, worden dan ook, zoo van regeringswege ten aanzien der publieke gebouwen en eerepoorten, als door onderscheidene partikuliere vereenigingen in buurten en straten, de noodige aanstalten gemaakt, ten sierde de stad bij Zr. Ms. intrede, hetzij die aan de Rotterdamsche kaai of van de zijde der stad Vlissingen plaats hebbe, een verheugend en feestelijk aanzien te geven; terwijl eene eerewacht te paard, uit de eerste klasse der burgerij zamengesteld, zich, onder aanvoering van den Heer stad secretaris Mr. A. M. Becius, tot een korps heeft gevormd, en met het doel, om bij 's Vorsten komst Hoogsdenzelven in te halen, en gedurende het verder verblijf van Z. M. binnen deze stad de dienst bij Hoogstdenzelven waar te nemen.

— GRONINGEN den 24 Julij. Het vonnis van het Provinciale Hof van Groningen, waarbij de heer Kielstra tot twee jaren gevangenisstraf veroordeeld is, en van welk vonnis de gecondemneerde zich in cassatie begeven heeft, zal op den negenden Augustus aanstaande voor den Hoogen Raad der Nederlanden behandeld worden. Met algemeene belangstelling ziet men de beslissing van den Hoogen Raad te gemoet, opdat men wete, wat men van onze *vrijheid van denken*, en van *het regt* van Nederland te gelooven hebbe. (*Tolk der Vrijh.*)

— Den 26 Julij. Heden namiddag arriveerde Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koning, Hoogstdeszelfs Gemalin, Prins Alexander en Prinses Sophia binnen Gruno's wallen. De vorstelijke reizigers zijn met groot gejuich ontvangen geworden, en hebben door Hoogst-derzelver minzaamheid veler aandacht tot zich getrokken. Wij weten nog niet, hoe lang het Koninklijk Gezin alhier vertoeven zal. — Heden avond illuminatie, morgen vroeg groote Parade, morgen middag van Stads wege een Diné, daarna Harddraverij en morgen avond fraaije Vuurwerken.

— Naar men verneemt, zullen HH. MM. de Koning en Koningin, benevens Z. K. H. prins Alexander en H. K. H. prinses Sophia, donderdag te Leeuwarden van Groningen terugkomen, en vrijdag zich te Harlingen aan boord van de wederom uitsluitend hiertoe bestemde stoomboot, de Admiraal Kinsbergen, begeven, ten 11 ure des voormiddags de reis aannemen, en tegen 5 a 6 ure des avonds te Amsterdam aankomen. Z. M. en Z. K. H. prins Alexander zullen dadelijk naar 's Gravenhage doorreizen, maar H. M. de Koningin met H. K. H. prinses Sophia den nacht van vrijdag op zaturdag te Amsterdam blijven en op het paleis overnachten.

DUITSCHLAND.

De storm van 18 dezer heeft zich tot Berlijn en de omstreken uitgestrekt, en aldaar veel schade veroorzaakt. Den 13den zijn te Weenen schokken van aardbeving gevoeld.

—Prins Metternich was den 17 dezer geheel hersteld, en had zich naar Koningswart op reis begeven.

— Met eene meerderheid van honderd en acht tegen zestig stemmen, heeft de Groote Raad van Aargau het volgend besluit genomen: De mannenkloosters en het vrouwenklooster te Hermetschwijl, dat aan de bekende onlusten deel heeft genomen, blijven opgeheven; de overige vrouwenkloosters zullen, met voorbehoud, om daarin noodzakelijke hervormingen te brengen, hersteld worden; de goederen, aan de opgeheven kloosters behoorende, zullen, met wijziging van het vroeger besluit, alleen voor de kerken en Roomsch-Katholijke scholen, de opvoeding en het onderhoud der armen, worden gebezigd. Vereenigt de Landdag zich hiermede niet, dan worden deze inwilligingen als ongedaan aangemerkt.

ENGELAND.

LONDEN, 24 julij. Heden is men met den uitslag van *al* de verkiezingen voor het Lagerhuis bekend geworden. Men rekent 368 Tories, van verschillende schakeringen, anti-Iersche Whigs, enz., onder den naam van *behoudende partij* vereenigd, en 290 Whigs, vertegenwoordigers van de Iersche volkspartij, hevige liberalen, radicalen, enz., onder den algemeenen naam van *Whigs* begrepen, zoodat de eerste eene meerderheid van 78 stemmen bezit. Deze meerderheid is bijkans het dubbel van die, welke men verwacht had. Dit is een gevolg daarvan, dat op vele plaatsen de radicalen, verstoord, dat de Whigs of gematigde partij niet ver genoeg zijn gegaan op de baan der veranderingen en hervormingen, nog liever hunne stemmen aan de Tories, dan aan hunne voormalige vrienden hebben gegeven. Ten andere hebben de Tories — gelijk zij-zelve bekennen — de registers van de Kiezerslijsten veel beter nagegaan, meer geld voor hunne zaak veil gehad, en daardoor op vele plaatsen de voorstanders van gepaste hervormingen kunnen verdringen.

Overigens houdt men het er voor, dat de Tories het niet lang eens kunnen zijn, vermits hunne partij te verre uitersten vereenigt. De Knatchbulls en Lyndhursten kunnen niet lang met de Peels en Stanleys eensgezind blijven, daar de eersten een overdreven vasthouden aan het bestaande prediken, en de anderen met der daad gematigde Whigs zijn.

Reeds ziet men sporen van verdeeldheid, doordien een deel der Tory-pers zich uitlaat tegen de benoeming van lord Lyndhurst en sir Graham in het bewind; terwijl anderen aandringen, om aan deze staatslieden portefeuilles te schenken. Genoemde lord wordt door velen als de opvolger van lord Granville in het gezantschap te Parijs aangeprezen.

FRANKRIJK.

— De Koninlijke Familie wordt heden op het kasteel der Tuilerien terug verwacht, om de julijfeesten bij te wonen. Ook de Koning en Koningin der Belgen worden eerstdaags alhier te gemoet gezien.

BELGIE.

De beroemde Engelsche Prelaat Monseign. Nicolaas Wiseman, Bisschop van Melipotamos (*in partibus*), en Monseign. Thomas Walsh, Bisschop van Camber-Shire, zijn te Brussel aangekomen, en afgestapt bij Z. Excell. Monseign Fornari, Apostolischen Nuncius in Belgie; zij hebben reeds meermalen de Mis in de Sablonkerk gelezen. Eerstgenoemde Kerkvoogd is, gelijk men weet, zeer bekend door zijne veelvuldige diep-geleerde en hoogst nuttige Werken, onder anderen door zijne Verhandelingen over het Verband tusschen de Godsdienst en de Wetenschappen.

— Z. Emin. de Aartsbisschop van Parijs is te Antwerpen aangekomen, na Gent bezocht en aldaar de voornaamste kerken en bijzonderheden in oogenschouw genomen te hebben. Deze vermaarde kerkprelaat is vergezeld van zijnen Secretaris den kanonik Eglee. Zij zullen een togt door geheel Belgie doen, waarschijnlijk vergezeld van een paar aanzienlijke Geestelijken, daartoe door Z. Emin. den kardinaal Aartsbisschop van Mechelen aan te duiden.

— De Koning der Belgen is den 23 dezer uit het kamp bij Beverloo, waar hij eene inspectie over ongeveer tienduizend man troepen gehouden had, op het kasteel van Laeken wederkeerd. Een Brusselsch dagblad kondigt ook de terugkomst der Koningin en van den Hertog van Brabant aldaar aan, hoewel de Engelsche dagbladen het vertrek der Vorstin nog niet als zoo na op handen beschouwden, zoodat deze mededeeling nadere bevestiging vereischt.

BIJDRAGE
TOT DE
VERDRAAGZAAMHEIDS-GESCHIEDENIS
IN HET
KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

De *Nederlandsche Staats-Courant* heeft, dezer dagen, medegedeeld, dat de Staten der Provincie Vriesland eene Commissie uit hun midden benoemden, om aan Zijne Majesteit den Koning plegtstatig te gaan overbrengen de bij de Grondwet bepaalde Akte van Huldiging van het voorschreven Gewest, welke Commissie dan ook op Woensdag den 21. Julij, eerst van allen, bij den Vorst ten gehoore is toegelaten, in de hoofdstad der Provincie-zelve. Dit achtbaar drietal telde bij zich uit den Stand der Edelen den Heere R. H. S. J. van Burmania Baron Rengers een man, wiens Naamteekening wij almede hebben zien *prijken* (!) onder een ADRES, Koning WILLEM II. aangeboden, met dagteekening van 18 Maart jongstleden, afgevaardigd, in de *Fransche taal*, uit de stad Leeuwarden, en opgemaakt in het Consistorie der Waalsche Kerke te gezegder stede; een stuk, hoogst merkwaardig door den zeer *verdraagzamen* inhoud, gelijk blijken kan aan een ieder, die het hier onder zal lezen in juist dezelfde bewoordingen, gelijk het den Koning ter hand is gekomen, te weten: *)

SIRE!

C'est en qualité de membres du Consistoire de l'Eglise Wallonne de Leeuwarde que nous venons humblement déposer aux pieds du Trône les inquiétudes qui nous agitent. Si nous mellons notre faible voix à ce concert unanime de toutes les voix protestantes du pays alarmé de la possibilité qu'un Concordat soit passé entre votre Majesté et la cour de Rome, ce n'est pas que nous lui attribuions plus d'importance qu'à toutes les autres; ce n'est pas nonplus que nous nous laissions simplement entrainer par les rumeurs qui circulent; c'est que nous désirons obéir à un cri de notre conscience, remplir un devoir sacré en appellant respectueusement votre Royale attention sur un sujet, qui nous intéresse, comme confesseurs de la foi protestante, habitans d'un heureux pays, et sujets fidèles des illustres rejetons de la Maison d'Orange. A ce triple titre nous croyons avoir à redouter avec fondement la conclusion d'un Concordat entre votre Majesté et le Saint Siége. — Si la religion n'était pas vivement engagée dans un pareil traité, les membres d'un Consistoire protestant sentiraient trop bien l'obligation de garder le silence. — Vos sujets protestants n'ont guère l'habitude de s'immiscer dans l'administration du pays et d'en entraver la marche: rarement difficultueux, pour la plupart paisibles et confians, ils aiment à rendre pleinement à César ce qui est à César.

Mais c'est de leurs droits religieux qu'il est question dans ces négociations.

Ne croyez pas, SIRE! que nous nous plaignions de la surveillance que l'Etat exerce sur nos intérets Ecclésiastiques: de la dépendance où ils se trouvent vis-à-vis du Trône; que nous fassions difficulté de consentir à ce qu'un de vos Ministres assiste aux séances du Collège Synodal, prépose aux Eglises réformées; à ce qu'on règle les études académiques de nos futurs pasteurs, aucte les nominations des Professeurs, qui les instruisent, et confirme la nomination de nos ministres en vertu des lois, émanées de *votre cabinet*; au contraire, nous aimons a y distinguer une garantie solide du maintien de notre culte. — Mais lorsque nous verrons nos compatriotes de la communion Romaine jouir de prérogatives infiniment supérieures aux nôtres par la concession d'une administration au fond indépendante de votre pouvoir; lorsque nous pourrons opposer la chétive condition d'une foule de nos Pasteurs Protestants aux capitaux que recueilleront les Evêques de sa Sainteté; lorsque nous serons témoins des empiètemens successifs qu'on se permettra non seulement sur l'égalité de nos droits, mais encore sur le domaine *de nos lumieres*, et du succès que *l'empire des ténèbres* autorise, sans frein, au depens du *regne de la vérité*..... non! nous ne pouvons pas alors garder le silence, et sans obéïr aux instigations de l'envie, de la jalousie, ou de l'intolérance religieuse, uniquement appuiés sur l'Evangile, nous devrons sous l'irrésistible inspiration de notre foi, parler avec hardiesse, et votre sollicitude Royale ne dédaignera pas de nous entendre au milieu des appréhensions que nous cause l'avenir religieux de la patrie.

Que si des intérets de notre *très sainte foi*, nous passions aux résultats qui pouraient en rejaillir sur l'Etat, helas! nous ne saurions dissimuler le grand surcroît des soucis qui nous pésent... Votre autorité, SIRE! sera partagée par un émule, qui marche de prétention en prétention, de conquète en conquète. .. A Dieu ne plaise que nous reniions notre caractère de disciples du Christ au point de calomnier indignement nos fréres de la communion Romaine; nous ne demandons pas mieux, que de les juger avec la plus parfaite équité.

Toutefois nous invoquons le témoignage des lois reçues par le Saint Siège; et nous les entendons, qui permettent, quand l'occasion se présente, de casser les édits des Princes dans l'intérèt de l'Eglise Romaine.

Nous consultons les instructions des Papes; nous lisons que Pie VII. entre autres rappelle à son Nonce à Vienne en 1805 « que tous les biens des Princes » hérétiques appartiennent *de droit* à » l'Eglise de Rome; que les Princes Protes- » tants sont déchus du trône, et que, si

---

*) *De vertaling is deze:* SIRE! In onze betrekking van Leden van het Consistorie der Waalsche Kerk van Leeuwarden, komen wij nederig voor uwen Troon de bezwaren ontwikkelen, die ons verontrusten. Wanneer wij onze zwakke stem paren aan die algemeene kreet, uit den boezem van alle Protestanten in het Rijk opgestegen, ter oorzake der bekommernis nopens een welligt door Uwe Majesteit met het Hof van Rome te sluiten Concordaat, zoo is zulks niet omdat aan onze stem meer gewigt door ons wordt toegeschreven dan aan al die andere stemmen: evenmin als dat wij ons door de deswege in omloop zijnde geruchten zouden laten medeslepen: ô neen, maar wij willen daardoor slechts gehoorzamen aan de inspraak van ons geweten en zoodoende een heiligen pligt vervullen, door eerbiedigli jk Uwe Koninklijke aandacht te vestigen op een onderwerp, dat ons belang inboezemt, als Belijders des Protestantschen Geloofs, als inwoners van een gelukkig land, en als getrouwe onderdanen der doorluchtige Telgen des Huizes van Oranje. In deze drieledige betrekking, meenen wij met grond het sluiten van een Concordaat tusschen Uwe Majesteit en den H. Stoel te moeten duchten. Indien immers de Godsdienst bij zulk een Traktaat niet al te zeer op het spel geraakte, voorzeker, de Leden van een Protestantsch Consistorie zouden wel degelijk de verpligting gevoeld hebben van er zich niet over uit te laten. Uwe Protestantsche onderdanen, SIRE, zijn toch zelden gewoon, zich met de regering des Lands in te laten, en er den loop van te stremmen; zelden maken zij bezwaren, en, veelal rustig en vol vertrouwen, geven zij gaarne en in ruime mate aan den Koning wat des Konings is. — Doch, hier geldt het, bij deze Concordaats-onderhandelingen, hun Godsdienstig regt!

Geloof niet, SIRE, dat wij ons beklagen over het toevoorzigt, hetwelk de Staat over onze Kerkelijke aangelegenheden uitoefent, over de afhankelijkheid, waarin wij ons tegen over den Troon geplaatst vinden; geloof niet, dat wij er tegen opkomen, dewijl een Uwer Ministers bij de Synodale Vergaderingen mede zitting neemt, en over de Hervormde Kerk het bewind voert; evenmin als dat het Gouvernement de Academische studien onzer toekomstige Herders regelt, de benoeming van Leeraren, om hen te onderwijzen, zich voorbehoudt, en de aanstelling onzer Predikanten geschiedt krachtens Wetten, die van Uwer Majesteits Kabinet uitgaan; — in tegendeel, wij zien daarin liever een krachtigen waarborg voor het behoud onzer Eeredienst. — Maar, als wij onze Roomsche landgenooten voorregten zullen zien erlangen verre boven de onzen, door de vergunning namelijk van een geheel buiten Uwe magt gesteld beheer; wanneer wij, tegen over de armelijke bezoldiging van eene menigte onzer Protestantsche Herders, de Bisschoppen Zijner Heiligheid aanzienlijke kapitalen zullen zien genieten; wanneer wij getuigen moeten zijn van trapsgewijs toenemende inbreuken, welke men zich niet alleen zal aanmatigen op de gelijkheid onzer regten, maar, daarenboven, op het gebied onzer wetenschappelijke verlichting, en dat het *geweld der duisternis* zich, teugelloos, ten koste van het *rijk der waarheid*, zal gaan uitbreiden ..... neen, SIRE, dan vermogen wij niet langer het stilzwijgen te bewaren, maar achten wij ons verpligt, om, zonder de minste afgunst, naijver of Godsdienstige onverdraagzaamheid, doch alleen steunende op het Evangelie, ons, door de onweêrstaanbre ingeving onzes Geloofs, met stoutmoedigheid te doen gelden, en Uwe Koninklijke bezorgdheid zal zich gewaardigen, ons aan te hooren, ons, die vol bekommering zijn over de Godsdienstige toekomst van het Vaderland.

Immers, indien wij, uit belangstelling in ons allerheilligst Geloof, nagaan, wat er door een te sluiten Concordaat voor den Staat zal geboren worden, helaas, SIRE, dan mogen wij het niet ontveinzen, wat overwigt van bezwaar, wat hooge mate van bekommering ons heeft aangegrepen en gebukt doet gaan: — Uw gezag, ô Koning, zal gedeeld gaan worden door een Mededinger, die van de eene aanmatiging tot de andere, van de eene bemeestering tot de andere steeds, zonder ophouden, zal voort gaan.

Intusschen zij het verre van ons, dat wij het karakter van 's Heilands Leerlingen in zoo verre zouden verloochenen, om onze Roomsche broeders in eenig opzigt te miskennen; — integendeel, verlangen wij niets liever, dan hen met de volmaaktste billijkheid te beoordeelen. En daartoe roepen wij al een het getuigenis in van de Wetten, door den H. Stoel aangenomen en in zwang gebragt, zoo als bijvoorbeeld, om, te goeder gelegenheid, alle Verbonden met Vorsten aangegaan, vrijelijk te verbreken, wanneer het belang der Roomsche Kerk zulks zou vorderen. Wij raadplegen slechts de Verordeningen der Pausen, en lezen, onder anderen, dat PIUS VII. zijnen Nuncius, te *Weenen*, in 1805 herinnert, » dat alle » goederen van Kettersche Vorsten *regtens* aan » de Kerk van Rome toebehooren; dat alle » Protestantsche Vorsten van hunnen Troon zijn » vervallen, en, dat, wanneer de Kerk in de » XIX. eeuw geen heilig en billijk geweld te- » gen Vorsten, die vijanden des Geloofs zijn, » te werk stelt, zulks enkel daarom geen plaats » heeft, dewijl de Heilige Bruid van Christus » heden ten dage aan te veel vernedering ten

» l'Eglise ne met pas en usage au XIX » siècle de saintes et justes rigueurs » contre les Princes, ennemis de sa foi, » c'est uniquement parceque l'Epouse » de J. C. est en proie aujourd' hui à » trop d' humilitations. » (*Constitutionel des Pays Bas*; 16 Nov. 1826; No.571.)

Nous interrogeons les annales de l'histoire, elles nous rapportent que lorsqu' en 1781 l'Empereur Joseph annonça a l'Université de Louvain qu'il voulait raffermir la tolérance civile qui, sans examiner la croyance, ne considére dans l'homme, que la qualité de Citoyen; cette Université répondit, que la tolérance civile serait le germe des dissensions, des haines, de la fureur interminable des disputes -- et pourquoi? « parce que la religion » Catholique regarde tous les hérétiques » sans distinction comme de victimes » devouées à toute l'horreur d'un sup- » plice éternel." -- C'est ce qu'elle propose à ses enfans, comme un dogme et comme un article essentiel et invariable de sa croyance. (Mr. l' Abbé Janssen: *Hist. des Pays Bas* T. II. p. 403)

Nous ouvrons les livres de quelques Catholiques eux-mêmes; il en est qui se prononcent avec une franchise toute Protestante La religion Romaine dit de Potter dans l'introduction des Lettres de Pie V. « par cela même qu'elle est » toute-puissante, plus puissante que « les Rois et les peuples, par cela » même qu'elle est au dessus de la saine » morale de la vraie piété, dût etre » repoussée avec une juste terreur par » toute nation sage et tolérante".

Et si enfin nous prêtons l'oreille aux dépositions de l'histoire contemporaine; qui méconnaitra les funestes effets, que l'esprit éminemment ultra-montain de la Belgique a produit dans ce pays, sous les rapports de la paix et des lumières, depuis qu'arraché à votre Maison, il s'est livré au Clergé ambitieux de Rome? et n'avons nous pas vus, il y a quelques semaines, la Reine Regente d'Espagne, en s'inclinant devant sa Sainteté, pour obtenir son pardon, offrir un pieux manifeste, que le Vatican, pour n'avoir plus a disposer des foudres du moyen-age, n'en a pas pour cela encore perdu toute son influence?

Donner un plein pouvoir à une autorité, qui repose sur des pareilles maximes, part de tels principes, s'arroge de titres pareils; l'accorder ce pouvoir dans un pays comme le nôtre, qui ne date sa grandeur, sa prosperité, son indépendance, ses lumieres que du moment qu'el en a secoué le joug redoutable . . . . . Sire, nous le répétons, nous n'avons garde de vouloir, en quoique ce soit, contrevenir aux devoirs, qui reposent sur tous vos fidèles sujets; mais permettez nous de le demander: serait cela accorder au culte, que professe la majorité de vos sujets, la *protection égale* que la loi fondamentale leur garantit, comme à tous les autres cultes?

Votre illustre Maison enfin, Sire! est si essentiellement Protestante qu'elle paroit devoir toujours envisager une semblable alliance comme incompatible avec les principes sur lesquels elle repose, et l'esprit qui la caractérise.-- Et cette Maison considerée, a juste titre, comme un des boulevards inexpugnables du Protestantisme, avec le peuple solide et énergique qui' l'entoure, devraient ils servir de patûre à l' insatiable ambition du Vatican, et lui fournir de quoi reparer ses breches et racheter les pertes, qu'il éprouve ailleurs?

Après cela nous n'agiterons pas la question de savoir si un Protestant, (et nous nous félicitons de pouvoir vous saluer comme notre coreligionnaire) peut ou non reconnaitre le prétendu Chef spirituel de l' Eglise; -- si le Contrat conclu en 1827 a perdu ou non son principe de vitalité; nous abandonnons ces questions et autres semblables à votre Royale sagesse; alarmés des dangers qui nous menacent, nous n'avons un autre objet, que de justifier devant votre Majesté les soucis qu'ils nous causent.

Nous nous flattons que votre Loyauté ne repoussera pas nos humbles considérations, et nous prions le Grand Dieu qui tient entre ses puissantes mains les destinées des Monarques et des peuples, de vouloir nous prendre, Vous et votre Maison, et votre peuple fidèle sous son égide impénétrable.

En Consistoire à Leeuwarde,
18. Mars, 1841.

LES MEMBRES DU CONSISTOIRE DE L'EGLISE WALLONNE A LEEUWARDE:

F. C. J VAN GOENS [PASTEUR]
P. WIERDSMA [ANCIEN]
VAN BURMANIA RENGERS [ANCIEN]
D. F. C. KRATSCH [ANCIEN]
L. G. BOURICIUS [ANCIEN]
A. E. M. DE SWART [DIACRE]
J. J. SALVERDA [DIACRE]
C. WIERSMA [DIACRE]
G. E. LE MAIRE [DIACRE)

Zietdaar, Katholijken van Nederland, wat er onder ons omgaat, hoe men tegen u zamensmeedt; hoe niet de gemeene, domme menigte, maar hoe de aanzienlijken des Rijks het roeren, en den Koning lastig durven vallen; hoe zij durven spreken van ***berusting*** in Zijner Majesteits ***Wijsheid***, en hoe zij tevens den edelen Vorst de les komen leeren, ja, de wet komen voorschrijven, doch altijd onder betuiging van diepen eerbied en ootmoedige onderdanigheid. — In ons volgend Nommer zullen wij de Onderteekenaars van dit schandelijk Onverdraagzaamheids-Adres maar allereerst het ergerlijk stuk-zelf meer van nabij onder de aandacht van het publick brengen. en daaraan onze opmerkingen en gevolgtrekkingen toevoegen.

» prooi is gegeven." (Zie den *Constitutionel des Pays- Bas* van 16 November, 1826, Nr. 571.)

Wij onderzoeken al verder de gedenkrollen der Geschiedenis, en deze leeren ons, dat, toen Keizer Josephus in 1781 de Universiteit van *Leuven* zijn verlangen te kennen gaf. om de Burgerlijke Verdraagzaamheid te bevestigen, die, zonder naar geloofsbegrippen te zien, enkel in den Mensch den Burger huldigde, — dat, zeggen wij, die Universiteit daarop ten antwoord gaf: » de Burgerlijke verdraagzaamheid is de wortel van alle oneenigheden, van haat en oneindige tweespalt, van allekrakeel; en waarom? daarom, dewijl de Katholijke Godsdienst alle ketters, zonder onderscheid, beschouwt als de voorbestemde prooi eener eeuwigdurende gruwelfoltering hier namaals."— En deze leer houdt zij hare kinderen voor, als een geloofs-artikel, als een wezenlijk en onveranderlijk punt harer belijdenis. (Zie den Abbé Janssen, in zijne *Histoire des Pays-Bas*, T. II; p. 453.)

En, slaan wij nu de Werken van eenige Katholijken-zelven open, dan vinden wij, dat deze zich met eene volmaakt-Protestantsche rondborstigheid verklaren, gelijk, bij voorbeeld, De Potter, in de Inleiding op de Brieven van Pius V., als hij zegt: » de Roomsche Godsdienst » moet juist daarom, dewijl zij alvermogend is, » veel meer vermogend dan Koningen en Vol- » ken, en juist daarom, dewijl zij zich verheft » boven de gezonde zedeleer der echte godsvrucht, » juist daarom, moet zij door elke verstandige » en verdraagzame Natie met billijke vrees worden » verworpen."

Leenen wij, eindelijk, ook nog het oor aan wat de geschiedenis van dezen tijd ons voorhoudt, zoo vragen wij, wie zal dan de heilloeze gevolgen loochenen, welke die zoo bij uitnemendheid Ultramontaansche geest van België in dat land heeft veroorzaakt, zoo ten aanzien des Vredes als der Verlichting, sedert het zich aan Uw Huis onttrokken, en aan de heerschzuchtige Geestelijkheid van Rome overgegeven heeft? - En hebben wij ook nog niet, slechts eenige weken verleden, de Koningin-Regentesse van Spanje zich voor de voeten zijner Heiligheid zien neêrbuigen, om 'sPausen vergiffenis te erlangen, en blijkt het niet uit die vrome daad, dat het Vatikaan, ofschoon dan ook al verstoken van den in de middeleeuwen met kracht gevoerden bliksem, des niettemin nog geenszins al zijnen invloed heeft verloren?

Wel nu dan; aan een Gezag, dat op zulke grondstellingen rust, dat van zulke beginselen uitgaat, dat zich zulke regten aanmatigt, aan zulk een Gezag, den vrijen teugel te geven, in een land als het onze, in een land, dat zijne grootheid, zijn bloei en welvaart, zijne onafhankelijkheid, zijne verlichting dagteekent juist van den oogenblik, toen het dit vreeselijk juk heeft afgeschud . . . . . . Sire, wij herhalen het, verre van ons, dat wij, in welk opzigt ook, de pligten zouden te buiten gaan, die op al uwe trouwe onderdanen rusten, — maar, veroorloof toch, dat wij het Uwe Majesteit ernstig afvragen: zou zulk eene handelwijze overeen te brengen zijn met de gelijke bescherming, welke de Grondwet waarborgt aan de Godsdienst van het *meerendeel* Uwer Onderdanen, even als aan alle andere Gezindheden.

Ten slotte, Sire, Uw Doorluchtig Huis is zoo degelijk Protestantsch, dat het een dergelijk Concordaat te allen tijde verpligt is, te beschouwen als onbestaanbaar met de grondslagen, waarop Uw Geslacht zich hier heeft gevestigd En dit Geslacht, dit Huis, teregt als een de onverwinlijkste bolwerken van het Protestantismu beschouwd, dit doorluchtig Huis zou, tegelijk met het koen en krachtig volk, dat het omschaart, een lage prooi worden voor de onverzadelijke heerschzucht van het Vatikaan, en strekken moeten, om Rome zijne ingestormde bressen te helpen stoppen, en de verliezen te herstellen, welke het elders ondergaat!

Na dit alles, zullen wij niet verder onderzoeken, of een Protestant — en wij wenschen ons-zelven geluk, dat wij U, Sire, als onzen Geloofsgenoot kunnen begroeten! -- wij zullen niet onderzoeken, zeggen wij, of een Protestant al dan niet het gewaand Geestelijk Opperhoofd der Kerk mag erkennen, evenmin als de kwestie, of het Concordaat van 1827 al dan niet van kracht is gebleven;— wij laten deze en alle andere geschilpunten aan Uwer Majesteits Wijsheid over, terwijl wij, verschrikt door de onheilen, die ons bedreigen, niets anders beoogen, dan Uwe Majesteit te doen blijken van de bezwaren, die, naar aanleiding van dien, bij ons zijn opgerezen.

Wij vleijen ons, dat Gij, Sire, onze nederige aanmerkingen ten deze niet zult verwerpen, en wij bidden een grooten God, die het lot der Vorsten en der Volken in zijne almagtige hand heeft, dat Hij U, en Uw Huis, en Uw getrouw Volk gelieve te nemen in zijne onkrenkbare hoede.

In het Consistorie te Leeuwarden,
den 18. Maart, 1841.

De Leden van het Consistorie der Waalsche Kerk van Leeuwarden:

F. C. J. van Goens (Predikant)
P. Wierdsma
van Burmania Rengers
D. F. C. Kratsch
L. G. Bouricius (*Ouderlingen*)
A. E. M. de Swart
J. J. Salverda
C. Wiersma, en
G. E Le Maire. (*Diakenen*)

ALLERLEI.

De *Morning-Chronicle* meldt, dat men thans in den Zoölogischen Tuin van Londen een aantal Boa-slangen vindt, en daaronder een ontzettend groote, over de 20 voet lang, en meer dan 200 pond zwaar. De oppassers van den Diergaarde geven deze dieren dikwerf een bad, en trachten ze te temmen; zelfs is het niet vreemd, dat zij er bij in 't hok gaan, om het te reinigen, terwijl de vreeslijke dieren in een hoek der kooi zaamgekronkeld blijven liggen. Doch toen onlangs de opziger Blackburn met eenige levende konijnen zijne slangen kwam voederen, schoot de groote Boa op hem los en greep hem geweldig bij den arm. Waarschijnlijk was deze aangreep toch niet met boos opzet geschied; maar toen Blackburn zich wilde gaan losmaken, wikkelde de Slang hem plotseling geheel en al in. Door groote tegenwoordigheid van geest, en zich niet met kracht te willen verzetten, gleed langzamerhand de Boa naar beneden, en bepaalde zich dien dag bij het konijn, dat hem voorgehouden werd, zoodat de Menagerie-bediende er best en niet weinig tevreden afkwam, daar hij wist, dat de Professor van de Diergaarde aan deze Boa de kracht toeschreef van, wanneer hij 't wel meende, een Stier dood te kunnen knijpen.

? !

Den 17. April (dus zegt de *Correo Nacional*) is te Havana eene vrije Regerin overleden, met name Maria Dolores Villanueva, en die den ouderdom van honderd vijf en twintig jaren bereikt had. Deze vrouw was van het Maudingo's ras, en had in dienst gestaan bij een Priester Don Francisco Fernandez de Villanueva. In het huwelijk getreden, bragt zij zes zonen ter wereld, waarvan er nog maar één in leven, en eerst 59 jaren (!) oud is. Zij heeft veertien kinderen van Don Manuel Facundo de Aguerro gevoedsterd, die, uit erkentelijkheid, haar, voor die dienst heeft vrijgekocht. Tot aan haren dood was zij in het genot van al hare zinsvermogens en een volkomen gezondheid; nog reed zij veel te paard, en wandelde tot kort voor haren dood uren ver den omtrek rond; ja, zelfs had zij op haar honderd vier en twintigste jaar (!) nog een minnedienst waargenomen. (*l' Univers.*) Het is echter wat al te ver van hier, om deswege de noodige narigten te kunnen inwinnen, en wij laten alzoo een ieder gaarne de vrijheid van, in dit bijzonder geval, te gelooven al of niet.

Het is thans de 207 dag van het jaar, en daarvan heeft het er 100 genoegzaam aanhoudend geregend, zonder nog mee te tellen de dagen, dat het gesneeuwd heeft, zoodat de helft van het thans nog loopende jaar reeds in kou en vochtigheid is voorbijgegaan. Ten jare 1766 moet het juist 'tzelfde geweest zijn, blijkens een oud Duitsch Handschrift; doch toen, zegt het, kwam er zulk eene geweldige hitte in Augustus en de volgende maanden, als sinds vroeger in geen anderhalve eeuw beleefd was, zoodanig dat beeken en rivieren genoegzaam gansch verliepen, en men in Duitschland een Thaler, ja tot twee toe, deed betalen door een reiziger, die zijn paard onderweg wilde laten drinken.

Onlangs kwam te Londen een Werk van twee Hindoes van Bombay uit, die er hunne opmerkingen omtrent Engeland in mededeelen. Zij noemden de dingen bij hunnen regten naam. Zie hier hun oordeel over het ballet. « Op het tooneel zagen wij eene menigte vrouwen, alle gekleed fraai; dansende, de moeijelijkste bewegingen uitvoerende, meest op een been staande, en met het andere, dat regt uitgestoken was, om zich heen draaijende. Het was de laatste avond, dat Taglioni, de beroemde Fransche danseres, optrad, en de vriend, die ons vergezelde, vroeg ons herhaaldelijk hoe zij ons beviel. Hij was er over verrukt, ons kwam het evenwel niet belangrijk voor; en hoe groot was onze verwondering, dat de danseres voor elken avond dat zij danste; honderd en vijftig guinjes kreeg. Men stelle zich voor; honderd en vijftig guinjes voor eenen avond wordt in Engeland aan eene vrouw betaalt, om, als eene gans, regt lang op een been te staan, het andere regtuit te steken en zich drie of viermalen in eenen kring om te draaijen, zich dan neder te buigen, alsof zij zich op den grond wilde zetten, en dan weder van den eenen kant van het tooneel naar den anderen te springen. Dit springen, draaijen en dansen duurt nauwlijk een uur; en voor dit uur ontvangt Taglioni elken avond meer dan zes wevers in Spitalsfield, waar de beste zijden stoffen gemaakt worden zamen in een geheel jaar verdienen, wanneer zij dagelijk veertien uren arbeiden. Dat komt ons ongerijmd voor. Hadden wij ons niet overtuigd, dat de Engelschen een verstandig volk zijn, zoo zouden wij hen voor dwazen houden, dat zij eene dansende pop zoo betalen."

ADVERTENTIEN.

*** Getrouwd:

F. H. RAIJMAKERS LPz.
van *Eindhoven*,
en
J. M. SCHOENMAKERS.

Waspik
den 26. Julij 1841.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eenen ZOON W. J. VAN GIESSEN, geliefde echtgenoote van

G. VAN GLABBEEK.

HELMOND,
28 Julij 1841.

*** *J. N. COOLEN*, Vendumeester te *'sBosch* zal op Maandag den 9. Augustus 1841 en volgende des Namiddags ten twee uren aan het sterfhuis van Wijlen Mevrouwe weduwe den Heer *A. G. VAN DER LOO* Medicinæ Doctor te *'sBosch* laten

Verkoopen:

Eenen deftigen INBOEDEL bestaande in:

Mahognie houten SECRETAIRE, CHIFFONNIERE, CONSOLES, PENANT, en LADETAFELS, KABINETTEN, BUREAUX, LINNENKASTEN LEDIKANTEN met behangsel, STOELEN met trijpen en andere zittingen, een zeer goede Toongevende mahogniehouten PIANO FORTE van 6 Octaven, een masief mahognie houten TAFEL met Inleg bladen van de grootste soort, andere Ronde en UITSCHUIFTAFELS, CANAPÉS, extra goede MANGEL en PERS, een groote partij Extra fraai ZILVERWERK PLEET en verlakte GOEDEREN, zeer fraaije PENDULES, SCHILDERIJEN, en PLATEN achter GLAS, fijn KRISTALLEN GLASWERK, Porceleinen SERVIEZEN en AARDEWERK, Welgevulde BEDDEN en MATRASSEN, een Extra fraai smirnas TAPIJT en andere TAPIJTEN, fraaije SPIEGELS met vergulde en andere LIJSTEN, Moderne VUURHAARDEN en KAGCHELS, een groote Partij KOPER en TIN, differente soorten van WIJNEN op flessen en meer andere GOEDEREN, op Zaturdag den 7. Augustus des voormiddags van 10 to 12 en des Namidddags van 2 tot 5 ure te zien.

*** Bij den Boekhandelaar *P. SCHEEFHALS*, in den Papiermolen, te 's Bosch is verkrijgbaar: ROOSENMOR, 50 MEERSTEMMIGE GEZANGEN VAN DEUGD, ONSCHULD EN VREUGDE, voor alle standen, op gewoon papier 15 cents, best papier 30 cents en op Muzijk *f* 1.

VOLKSSCHUITEN
VAN
's Bosch op Maastricht.
VICE-VERSA.

De Ondernemers maken bekend, dat de te doene reparatien aan de Zuid-Willemsvaart, aanvangnemende met 1. Augustus e. k., geensints eene staking, maar slechts eene verandering in hunnen dienst, zullen te weeg brengen, namelijk: dat het vertrek van 's Bosch, hetwelk voor de laatste maal, op vrijdag den 30 Julij, *des avonds ten zeven ure*, zal plaats hebben, te beginnen met maandag den 2. Augustus e. k., zal geschieden *des morgens ten zes ure*, en voorts dagelijks behalve des zondags; blijvende dagen en uren van vertrek van Maastricht onveranderd.

Nadere informatien te bekomen aan het Navigatie-Kantoor op de Breedehaven te 's Bosch.

*** *BRENTA*, & Cie SPIEGELFABRIKANTEN, in de Vughterstraat te 's Bosch, berigten bij deze, dat Hun Magazijn voorzien is van alle soorten van SPIEGELS, SCHILDERIJEN, zoowel met Antique als gewone LIJSTEN, allerhande soorten van groote Fransche SPIEGELS uit een en uit twee GLAZEN, zoowel in GROEN als in WITGLAS, voorts recommanderen zij zich tot het leveren, van alle soorten van, BEELDEN, gedrukte en geschilderde STATIES, TABELLEN, KANDELAREN en alles wat tot Kerksieraden behoort, ook zijn zij goed voorzien van alle soorten van BAROMETERS, THERMOMETERS, VOGTWEGERS alle soorten van [illegible] BEHOEFTEN, en leveren alle soorten van LIJSTEN, verfoeliën alle soorten van oude GLAZEN, belovende eene prompte civiele bediening.

Granenmarkt.

Te AMSTERDAM van Woensdag 28. Julij.

Tarwe prijsh, met meer handel, als vorige marktdag in cons. verk. 123. 124 p. n. Vries *f* 253, 250; 118 p. mindere dito *f* 225, 233; 129 p. n. Rijn *f* 315, In entr. is gedaan: 127 p. n. b. Pools niet mooi *f* 320, 324, 328 129 p. n. b. dito *f* 338; 131 p. n. Rijn *f* 303.

Rogge: In de puike soort tot ca. vorige prijzen verkocht; 117. 120 p. Pruis. *f* 190, 196 bij partij; 119 p. dito *f* 198 bij gerijf.

Garst tot vorige prijzen bij partij verkocht; 111 p. Pommer in ent. *f* 132, 111 p. dito in cons. *f* 155: 110 p. dito *f* 150 zeil.

Haver zonder handel.

Boekweit in een doen; 116 p. n. Elve *f* 173.

Koolzaad and Holst. 75 p. vl. n. Gron Aveelz. 70 p. vl. op 9 vat in Sept. $80\frac{1}{2}$ p. vl.

Lijnzaad 108 p. Riga *f* 295, 100 p. Kon. *f* 255.

Raapolie williger, doch op het laatst tot de verhoogde prijzen met meer verkoopers: per 6 w. *f* $50\frac{1}{2}$, Vliegend *f* $49\frac{1}{2}$ a $\frac{3}{4}$, Sept. *f* $47\frac{3}{4}$. 48, $47\frac{3}{4}$, Oct. $47\frac{1}{2}$, $46\frac{3}{4}$, Nov. *f* $46\frac{3}{4}$, 47, $46\frac{3}{4}$; Dec *f* $46\frac{3}{4}$, 47, $46\frac{3}{4}$.

Lijnolie pr. 6 w. *f* 36, Vlieg. *f* 35. Hennepolie per 6 w. *f* 43, Vlieg. *f* 42.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.
BEURS VAN AMSTERDAM.
Heden, Woensdag 28 Julij $4\frac{1}{2}$ Ure.

W. S. $2\frac{1}{2}$ pCt. $51\frac{3}{8}$. Dito 5 pCt. 101. Kansbilj. $25\frac{3}{16}$, $\frac{1}{8}$. Sijnd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $90\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$. Dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $74\frac{3}{8}$. Handelm. $166\frac{1}{4}$, 166. O. L. 5 pCt. $97\frac{5}{16}$, $\frac{1}{4}$. Ardoins 86 p. st. $19\frac{7}{16}$, $\frac{9}{16}$. Dito Coupon $16\frac{1}{2}$.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De belgische fondsen waren den 29 Julij. de $2\frac{1}{2}$ pCt. niet gen. de 5 pCt. $100\frac{3}{4}$ de 4 p Ct $92\frac{3}{4}$. de 3 pCt $70\frac{1}{2}$ de 4 niet gen. Ardois $18\frac{1}{8}$. Rome Emp de 1832 $104\frac{1}{4}$.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY. te 's Bosch.